

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВОДЖЕННЯ З
ВІДХОДАМИ В ЄС ТА УКРАЇНІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Міжнародне та європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
трудового, екологічного та аграрного
права

Протокол № 7 від 09.02.2026

м. Івано-Франківськ - 2026

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Правове регулювання поводження з відходами в ЄС та Україні
Викладач	Данилюк Леся Романівна, доц., к.ю.н., зав. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	(0342) 507822
E-mail викладача	lesia.danyliuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/informatsiia-shchodo-navchalnoho-protsesu-2/ Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є норми права, які регулюють відносини, що виникають в процесі поводження з відходами, здійснення операцій з відходами, оформлення документації для проведення відповідних операцій тощо, а також практика їх реалізації. Навчальна дисципліна «Правове регулювання поводження з відходами в ЄС та Україні» включає вивчення статусу відходів як об'єктів правового регулювання, а також міжнародних та європейських правових засад поводження з відходами. В межах особливої частини дисципліни аналізуватимуться правовий режим відходів загалом і правові режими побутових, промислових, небезпечних, радіоактивних відходів, юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері поводження з відходами. Відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, незважаючи на скорочення чисельності населення України протягом останніх 20 років, обсяги утворення побутових відходів збільшуються. Домінуючим способом поводження з побутовими відходами залишається їх вивезення та захоронення на полігонах та сміттєзвалищах. За експертними оцінками більше 99% функціонуючих полігонів не відповідають європейським вимогам. Як правило, внаслідок недостатнього рівня контролю або відсутності належної системи поводження з побутовими відходами, за офіційними даними, щороку утворюється понад 27000 несанкціонованих сміттєзвалищ. Питання управління промисловими відходами в Україні врегульоване на законодавчому рівні, але існують такі недоліки, як невизначеність пріоритетних цілей та недостатній рівень інтеграції питань охорони навколишнього природного середовища у галузевій стратегії, програми і заходи. Особливої актуальності в Україні набуває проблема відходів будівельно-ремонтних робіт у зв'язку з тим, що найближчими роками вичерпується строк експлуатації застарілих будинків, проведення реконструкції яких визнане в установленому порядку недоцільним. Тобто усі вони в найближчому майбутньому можуть бути знесені і, відповідно, потребуватиме розв'язання проблема відходів будівельно-ремонтних робіт. Відмінність ситуації з небезпечними відходами в Україні порівняно з розвинутими країнами полягає як у більш значних обсягах утворення відходів, так і у відсутності інфраструктури поводження з ними, що є складовою частиною економіки зазначених країн.	

Також важливими на часі є питання поводження з відходами виробництва продукції сільського господарства та такими специфічними видами відходів як відходи упаковки, відходи електричного та електронного обладнання, відпрацьовані батарейки, батареї та акумулятори, медичні відходи.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є сформувати у студентів необхідні юридичні знання щодо особливостей правового режиму поводження з відходами; продемонструвати та довести їм зростаючу роль правового інституту «поводження з відходами» на сучасному етапі розвитку країни; акцентувати їхню увагу на важливості належного правового регулювання раціонального поводження з відходами; ознайомити їх з найбільш проблемними теоретичними та практичними питаннями у сфері поводження з відходами; представити їм норми права, які регулюють відносини, що виникають в процесі поводження з відходами, здійснення операцій з відходами, оформлення документації для проведення відповідних операцій; показати їм практичне значення вказаних норм при регулюванні відносин у сфері поводження з відходами.

Основними цілями вивчення дисципліни є сприяти глибокому засвоєнню студентами нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері поводження з відходами; розвинути у них навички працювати з відповідними документами; навчити їх вмінно застосовувати здобуті теоретичні положення в практичній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного, критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:

СК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування вітчизняних, європейських та міжнародних державно-правових інститутів.

СК 6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права України, права ЄС та країн ЄС.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, які мають загальнодержавне чи міжнародне значення.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ, які мають міжнародне чи національне значення, а також застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів національного та міжнародного права, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання на базі актів національного законодавства України, законодавства ЄС, європейських країн та основоположних принципів міжнародного права.

ПРН 3. Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (національних та іноземних).

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні вітчизняні та іноземні джерела, зокрема акти внутрішнього, європейського та міжнародного законодавства для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів правового значення з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 14. Належно використовувати статистичну інформацію правового характеру, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права України, а також міжнародного і європейського права.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях (вітчизняного, європейського, міжнародного характеру), виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки державною та іноземною мовою.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10
семінарські	20
практичні	0
лабораторні	0
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	081 Право	4-ий	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.

Змістовний модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Відходи як об'єкти правового регулювання	1	2	7
Тема 2. Міжнародно-правове регулювання поводження з відходами	1	2	7
Тема 3. Правове регулювання поводження з відходами в ЄС	1	2	7
Тема 4. Суб'єкти у сфері управління відходами в Україні. Запобігання утворенню та управління відходами в Україні: повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування	1	2	7

Змістовний модуль 2. Особлива частина

Тема 5. Правовий режим відходів в Україні	1	2	7
---	---	---	---

Тема 6. Правовий режим побутових та промислових відходів в Україні та ЄС	1	2	6
Тема 7. Правовий режим небезпечних відходів в Україні та ЄС	2	4	6
Тема 8. Правовий режим радіоактивних відходів в Україні та ЄС	1	2	6
Тема 9. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері поводження з відходами в Україні	1	2	7
ЗАГ.:	10	20	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309 https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №13 від 27 червня 2024 р.) https://law.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf.		
Вимоги до письмових робіт	Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на передостанньому семінарському занятті. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). На письмову модульну контрольну роботу виноситься 1 завдання-визначення поняття, яке оцінюється в 5 балів, 1 описове завдання, яке оцінюється в 20 балів, 1 практичне		

	завдання, яке оцінюється в 25 балів. Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри: https://ktetap.pnu.edu.ua/denna-forma-5/ , а також в системі дистанційного навчання: https://d-learn.pnu.edu.ua . Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Залік у письмовій формі. Для студентів, які не мають заборгованостей та отримали мінімальну кількість балів не менше 50, залік виставляється на останньому семінарському занятті відповідно до МРПОУ. Для студентів, у яких на момент виставлення заліку були заборгованості, залік проводиться письмово, після усіх відпрацювань. На залік виноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 30 балів, 2 коротких завдання нормативного змісту, які оцінюються по 20 балів. Максимальний бал за залік становить 100 балів. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимум 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи: Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових	

балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://ktetap.cnu.edu.ua/денна-форма-навчання-5/>.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://cnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultatuv-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf.

Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Федунь М. В. Правове регулювання поводження з відходами в рамках Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016.
2. Федунь М. В. Правове регулювання поводження з відходами в рамках Європейського Союзу: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 186 с.
3. Getman A. P., Lozo V. I. Harmonisation of Ukrainian Waste Treatment Laws with EU Legislation. *Environmental Policy and Law*. Amsterdam, 2017. Volume 47, Number 1. P. 48–52. DOI: <https://doi.org/10.3233/EPL-170011>.
4. Трегуб О. А. Правове забезпечення поводження з відходами: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2018. 258 с.
5. Danyliuk Lesia R., Kobetska Nadiia R., Yaremak Zoryana V. The Problems of Municipal Waste Management in the Context of European Integration. *Environmental Policy and Law*. Amsterdam, 2018. Volume 48. Number 6. P. 430–435. DOI: <https://doi.org/10.3233/EPL-180112>.
6. Войціховська А., Кравченко О., Мелень-Забрамна О., Панькевич М. Крайні європейські практики управління відходами: посібник / за заг. ред. О. Кравченко. Львів: Компанія «Манускрипт», 2019. 64 с.
7. Данилюк Л. Р. Проблемні аспекти поводження з побутовими відходами в Україні у контексті євроінтеграції. *Право і суспільство*. Дніпро, 2019. № 4. С. 121–126. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-4-17>.
8. Данилюк Л. Р. Основи поводження з відходами за міжнародним, європейським та вітчизняним законодавством. *Юридичний науковий електронний журнал*. Запоріжжя, 2019. № 4. С. 88–91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2019-4/22>.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в Методичних рекомендаціях до вивчення відповідної дисципліни, які надаються студенту в електронній формі до початку семестру.

<https://ktetap.cnu.edu.ua/денна-форма-навчання-5/>

Викладач:

к.ю.н., доц. Леся Данилюк